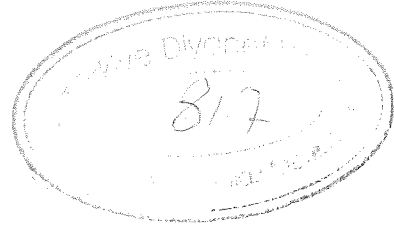

G033097

inc.

NEKROLOJİ

ÇELİK GÜLERSOY (1930-2003)

■ İstanbul önemli bir dostunu yitirdi

Bütün olanaklarını İstanbul'un güzelleşmesi, eski ve asıl değerlerine kavuşması için seferber etmiş, doğaya tutkun bir İstanbul âşığı: Çelik Gülersoy. Cumhuriyet aydınlığının bu değerli anıt ismini 6 Temmuz 2003 günü kaybettik.

Nezih Başgelen >

İstanbul'da birbiri ardına düzenlenip halka açılmış yeşil alanlar, onarıp fonksiyon verilmiş tarihsel yapılar, kültür alanında nice olumlu yankılar yaratmış çalışmaların ardında, sessiz sedasız işine bakmış, üretmiş bir kültür adamı... Yıllar boyu iğne ile kuyu kazar gibi kendini yetiştirmiş, birkaç bilim ve sanat dalında kaynaklara incek kadar uzmanlaşmış ve derinleşmiş, turizm, hukuk, edebiyat, şehir ve sanat tarihi üzerine birçok özgün eserler vermiş bir araştırmacı-yazar... Daha öğrencilik çağlarında çalışmaya başladığı ulusal bir kuruluşu, saplanıp kaldığı dar hendeden çıkıp, reorganize etmiş ve uluslararası çapta üne kavuşturmuş, didinerek, çırpınarak dış piyasadan iş kopararak kaynak yaratmış ve bugünkü sonuçlara ulaşmasını sağlamış çok yönlü bir yönetici. Tabiatı ve tarihi çevreyi değerlendirmenin ve sanatı halka sunmanın (eğitici) kutsal bir iş olduğu inancıyla çalışmış, içi sevgiyle dolu bir gönül adamı. Doğu-Batı değerleri arasında başarılı sentezler ortaya koymuş bir öncü... Bütün olanaklarını İstanbul'un güzelleşmesi, eski ve asıl değerlerine kavuşması için seferber etmiş, doğaya tutkun bir İstanbul âşığı: Çelik Gülersoy. Cumhuriyet aydınlığının bu değerli anıt ismini 6 Temmuz 2003 günü

pençesine düştüğü pankreas kanserinin amansız ve çaresiz sonucu olarak kaybettik. Ülkemizin yetiştirdiği en önemli değerlerinden biri olan Çelik Gülersoy'un yaşamı İstanbul ve Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu ile özdeşleşmişti.

23 Eylül 1930'da, Jandarma Komutanı olan babasının doğu hizmetini yapmakta olduğu Hakkâri'de doğdu. Babası Kd. Yzb. Akif Bey, İstanbul kökenli olup Ünye'ye tayinlerinden sonra kadılar ve müftüler vermiş olan Müftüoğulları ailesindedir. Annesi Münevver Hanım, Erzurumludur.

Aile, 1933 yılında cumhuriyetin 10. yılını kutlama şenlikleri sırasında İstanbul'a geldi. Bir yıl Kariye Camii yakınında. 1934'ten sonra ise Yıldız'da oturuldu.

Çelik Gülersoy, ilk, orta ve lise öğrenimini İstanbul'da yaptı. Beyoğlu Erkek Lisesi'ni birincilikle, İstanbul Hukuk Fakültesi'ni iyi derece ile bitirdi. 1959-60'ta askerlik görevini yaptı.

Öğrenimi sırasında girdiği Türkiye Turing ve Otomobil Kurumunun çeşitli kademelerinden sonra, 1961'de hukuk müşaviri, 1966'da da genel müdür oldu. Bu kuruluşu reorganize ederek, ülkenin ihtiyaç duyduğu birçok hizmetleri yerine getirdi. Yurt dışında turizm ve trafik konferansla-

rına ve kongrelerine katıldı. Bu konularda Türkiye'nin ilk bilimsel kaynaklı etütlerini yayımladı. Dünyada üye sayısı çok sınırlı olan, Turizm Bilimsel Uzmanları Uluslararası Derneği'ne (AIEST) ve Uluslararası Turizm Akademisi'ne (Monaco) üye seçildi.

Turizm ve kültür çalışmaları dolayısıyla, kendisine TC Kültür Bakanlığı'nca 1979'da "Şeref Plaketi", 2000'de Kültür ve Sanat Büyük Ödülü, 1976'da İtalyan Cumhurbaşkanı tarafından "Cavaliere" ve 1980'de Fransız Cumhurbaşkanı'nca "Ulusal Takdir" nişanları verildi.

1979 yılında, *Kapalı Çarşının Roma* adlı eseri, Simavi Vakfı Sosyal Bilimler Ödülü'nü kazandı. Boğaziçi Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi tarafından, fahri doktorluk unvanı verildi.

Otuz yıldır İstanbul tarihi üstüne yazınlar yapmaktaydı. 1970'lerde, bir seri halinde, şehrin semtlerinin yüz yıllar boyunca fizyonomi değişikliklerini saptayan gravür ve resim materyalini, semtlerin tarihçeleriyle beraber yayımlamaya başlamış, ikinci bir dizi halinde ise, Türkiye'den bahseden birkaç ünlü Batı eserini ilk defa olmak üzere dilimize kazandırarak, bunların başlarına, yazarlarının kimliğine dair etütler yazmıştır.

28 EYLÜL 2003

Batılı görünümlü, papyonlu, son derece şık giysiler içindeki Gülersoy, konuşurken zekâ ve bilgi içeren bakışlarla çevresini süzüyordu. Söze başlamasıyla birlikte, aydınlanma felsefesini çoktan çözmüş bir kişi ile karşı karşıya olduğumu anlamıştım.

D 490

İstanbul, Sayı 47, 2003 İstanbul, s.33-39

Çelik Gülersoy'u Yitirdik

İstanbul Başın Sağolsun!

Çelik Gülersoy'u 1968 yılında, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu'nun Şişli'deki bürosuyla tanıştım. Beni onunla İstanbul Arkeoloji Müzeleri uzmanlarından Sümer Atasoy ile Mehmet İ. Tunay tanıştırmıştı. O yıllarda toplumda pek tanınmadığı halde, biz onu yazılarından, çalışmalarından biliyorduk. Batılı görünümlü, papyonlu, son derece şık giysiler içindeki Gü-

lersoy, konuşurken zekâ ve bilgi içeren bakışlarla çevresini süzüyordu. Söze başlamasıyla birlikte, aydınlanma felsefesini çoktan çözmüş bir kişi ile karşı karşıya olduğumu anlamıştım. Kısa sürede aramızda bir dostluk ve yakınlık kuruldu.

Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, Bakanlar Kurulu'nun 02.04.1930 gün ve 9069 sayılı kararıyla, kamu yararına çalışan bir kurum olarak kabul edilmişti. Başlangıçta "Türk Seyyahin Cemiyeti" (Touring Club Turc) ismini alan kuruluş, bir süre sonra bunu "Türkiye Turing Kulübü" olarak değiştirmişti. Gümrük ve trafik ile ilgili hukuk kurallarında devletten özel yetkiler almıştı. Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'ndeki önemli boşluğu doldurarak, devletin bazı görevlerini üstlenmiş, turizmi ve otomobil sporunu ulusallaştırmıştı. Ayrıca turizme yönelik, rehber niteliğinde yayınlara başlamış, *TTOK Belleteni* ile de önceleri turistik, daha sonra bilselliğe dönüşen dergisi ilgi çekmişti.

Kadir Kır